

Tehtävien vastaukset, luku 2

1. Ydinalue vai periferia

Ovatko oheiset valokuvat ydinalueelta vai periferiasta? Perustele.

Oodnadatta on periferiaa. Asukkaita on vähän, rakennukset ovat huonokuntoisia ja matalia, tiet ovat päällystämättömiä. Myös paikan sijainti Etelä-Australian osavaltiossa viittaa periferiaan.

Moskova on Venäjän ydinaluetta. Kuvassa näkyy tiheästi rakennettu suurkaupunki, jossa on myös moderneja pilvenpiirtäjiä, mikä kertoo taloudellisesta kasvusta. Muurien rajaama alue on Moskovan Kreml, joka on Venäjän poliittisen elämän keskus.

Rovaniemi on toisaalta mittakaavasta riippuen joko ydinaluetta tai periferiaa. Koko Suomen mittakaavassa Rovaniemi kuuluu periferiaan, mikä kuvassa näkyy esimerkiksi siinä, että kaupungin ympärillä levittäytyvät laajat metsäalueet. Toisaalta Rovaniemi on Lapin ydinaluetta, jossa on runsaasti kaupallisia ja hallinnollisia palveluja ja työpaikkoja.

2. Oma sijainti ydin-periferia-akselilla

Kuuluvatko seuraavat alueet mielestäsi ydinalueeseen vai periferiaan?

Perustele vastauksesi.

a. Eurooppa maailmassa

Eurooppa on tiheään asuttu ja rikas maanosia, jonne on keskittynyt sekä taloudellista että poliittista vaikutusvaltaa, joten se kuuluu maailman ydinalueisiin.

b. Suomi Euroopassa

Suomi on toisaalta osa Euroopan unionia ja rikas valtio, mutta toisaalta se on harvaan asuttu ja kaukana Euroopan varsinaisista ydinalueista.

c. kotimaakuntasi Suomessa

opiskelijan oma vastaus

d. kotikuntasi omassa maakunnassasi

opiskelijan oma vastaus

e. asuinalueesi omassa kotikunnassasi

opiskelijan oma vastaus

3. Kehityksen mittareita

a. Tutustu sivuilla 12–15 esiteltyihin kehityksen mittareihin. Laadi taulukko, johon on koottu vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin tarkoitukseen mittari on kehitetty?
- Mitkä ovat mittarin hyvät puolet?
- Mitä puutteita mittarissa on?

	BKT	HDI	MPI	GPI
Tarkoitus	valtioiden tuotannon rahallinen mittaaminen	valtioiden elämänlaadun vertailu	ihmisten köyhyyden kokemisen mittaaminen	ekologisesti kestävä kehityksen mittaaminen
Hyvät puolet	helppo laskea, helppo ymmärtää	ottaa huomioon muitakin kuin rahassa mitattavia tekijöitä, helposti ymmärrettävät muuttujat	ottaa huomioon köyhyyden kohdistumisen yksittäisiin kotitalouksiin	ottaa monipuolisesti huomioon erilaisia kestävä kehityksen osa-alueita, pyrkii antamaan rahallisen arvon kaikille mitatuille asioille
Puutteet	kuvaavain suoraan rahassa mitattavaa tuotantoa, ei ota täysin huomioon valtioiden hintatasoa	perustuu keskiarvoihin, ei ota huomioon esim. eri väestöryhmien välisiä eroja	mutkikas laskea, laskemiseen vaadittavia tilastotietoja ei välttämättä päivitetä kovin usein	vaatii tarkkaa tilastointia, erilaisten asioiden rahallinen määrittäminen on vaikeaa

b. Luettele tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa virheitä kehittyneisyyden mittareina käytettäviin lukuihin. Tilastot ovat usein vanhentuneita tai niitä ei ole kaikkialta saatavilla, tilastointitavat vaihtelevat valtioittain, monissa valtioissa tilastoja vääristellään: viranomaiset haluavat antaa todellista paremman kuvan omasta alueestaan tai ihmiset antavat vääriä tietoja, jos siitä on heille etua.

c. Valitse sivujen 12–13 karttojen perusteella kolme erityyppistä valtiota. Tutustu valtioiden BKT- ja HDI-tilastoihin eri vuosilta esimerkiksi Globalis-sivuston avulla. Kirjoita kuvaukset valtioiden kehittyneisyydestä ja siinä tapahtuneista muutoksista.

opiskelijan oma vastaus

4. Agenda 2030

Tutki sivun 17 taulukkoa Agenda 2030 -tavoitteista.

a. Valitse yksi kehitysmaa ja viisi Agenda 2030 -tavoitetta.

opiskelijan oma vastaus

b. Ota selvää, mikä on kyseisen valtion tilanne ja millaisia tavoitteisiin liittyviä haasteita valtiolla on.

opiskelijan oma vastaus

c. Esitä mahdollisimman konkreettinen suunnitelma siitä, miten kyseinen valtio voisi vastata haasteisiin ja parantaa tilannettaan. Mikä voisi olla Suomen rooli ja oma roolisi?

opiskelijan oma vastaus

5. Vastauksia globaaleihin haasteisiin

Tutki sivun 16 taulukkoa tulevaisuuden kehityslinjoista.

a. Etsi mediasta konkreettisia esimerkkejä taulukossa esitetyistä haasteista ja ratkaisuista.

opiskelijan oma vastaus

b. Mitä alueita haasteisiin liittyvät uutiset kuvaavat? Entä ratkaisuja kuvaavat?

opiskelijan oma vastaus

c. Ovatko uutiset myönteisiä vai kielteisiä?

opiskelijan oma vastaus

6. Pääkaupunkiseudun ydinalueet ja periferiat

Tutki oheisia teemakarttoja.

a. Kuvaile väestön ja työpaikkojen sijoittumista sekä sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä pääkaupunkiseudulla. Mitä eroja niissä on?

Väestötiheys on suurin Kehä III:n sisäpuolisella alueella. Kaikkein tiheintä asutus on Helsingin ydinkeskustan ympärillä ja ratojen varsilla. Suurin työpaikkakeskittymä on Helsingin ydinkeskustassa. Työpaikkoja on runsaasti myös 5 km:n säteellä Helsingin keskustasta sekä metroasemien läheisyydessä. Rautateiden varsilla työpaikat ovat keskittyneet vielä enemmän tiettyjen asemien läheisyyteen kuin asutus. Selvin ero väestötiheyden ja työpaikkojen välillä on Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristössä. Työpaikkoja on paljon, mutta lentokenttä- ja lentomelualueella ei luonnollisesti ole asutusta. Monissa tiheään asutuissa lähiöissä, esimerkiksi Kannelmäessä, on suhteellisen vähän työpaikkoja.

b. Mitkä alueet kuuluvat pääkaupunkiseudun ydinalueisiin ja mitkä periferioihin? Perustele.

Ydinalueita ovat Helsingin keskusta ja sen pohjoispuolella olevat alueet, Espoon itäosat ja Vantaan Tikkurila, koska niissä on sekä tiheä asutus että runsaasti työpaikkoja. Myös liikenneverkko on tiheä ja monipuolinen. Periferioita ovat Kehä III:n ulkopuoliset alueet Tikkurilaa ja lentoaseman aluetta lukuun ottamatta. Siellä asutus on pääkaupunkiseudun mittapuulla harvaa ja työpaikkoja on vähän.